

HİKAYE

HİKAYE

★ Yaşanmış ya da yaşanabilecek olan olayları kişi, yer ve zaman belirterek anlatan yazılara **hikâye (öykü)** adı verilir.

HİKAYENİN BÖLÜMLERİ

Giriş Bölümü

Okuduğumuz metindeki kahramanların anlatıldığı, metnin konusunun ve hikâye unsurlarının kısaca anlatıldığı bölümdür.

Gelişme Bölümü

Olayların ayrıntılı olarak anlatıldığı, heyecanın arttığı ve art arda devam ettiği ve okuyucuda merak uyandıran kısımdır. Bu bölümde sonuçla ilgili ipuçları verilir.

Sonuç Bölümü

Okuduğumuz hikâyedeki olayın sonucunu öğrendiğimiz. Hikâyede merak ettiğimiz sorulara cevap bulduğumuz ve olayların sonuçlandığı bölüme denir.

Aşağıdaki parçada metnin bölümlerini inceleyelim.

Hırsızlarla Horoz

Hırsızlar bir gece vakti, bir garibanın evine girdiler. Ama evin horozundan başka çalınacak hiçbir şey bulamadılar. Onlar da boş gitmemek için, horozu kaptıkları gibi çuvallarına atıp, kaçtılar.

Giriş

Evlerine vardıklarında çuvaldan horozu çıkardılar. "Kesip yiyelim!" dedi biri. Öteki bıçağı alıp horozun üzerine yürümeye başlamıştı ki, horoz yalvaran gözlerle onlara şöyle dedi:

"Bana kıymayın ne olur! Ben faydalı bir hayvanım. İnsanları sabah erkenden yataklarından kaldırıyorum. Onlar da işlerine geç kalmadan giderler." Horozun bu sözleri hırsızları büsbütün çileden çıkardı.

Gelişme

Elinde bıçak olan:

"İyi ya işte!" dedi. "Biz seni kesmeyeceğiz de, kimi keseceğiz. Sen insanları uykularından uyandırıyorsun, biz işimizi yapamıyoruz."

Sonuç

ETKİNLİK

★ Aşağıda verilen parçanın metnin hangi bölümüne ait olduğunu altındaki noktalı ana yazınız.

Genç, birinci günde tahtaya 37 çivi çakmış.
- Sonraki haftalarda kendi kendine kontrol etmeye çalışmış ve gecen her günde daha az çivi çakmış. Nihayet bir gün gelmiş ki hiç çivi çakmamış. Babası onu yeniden tahta perdenin önüne götürmüş.
Gence "Bugünden başlayarak tartışmayıp kavga etmediğin her gün için tahtadan bir çivi çıkart" demiş.
Günler geçmiş. Bir gün gelmiş ki her çivi çıkarılmış.
Babası ona "Aferin iyi davrandın ama bu tahtaya dikkatli bak. Artık çok delik var. Artık geçmişteki gibi güzel olmayacak" demiş.

Arkadaşlarla tartışıp kavga edildiği zaman kötü kelimeler söylenilir. Her kötü kelime bir yara bırakır. Arkadaşına bin defa kendisini affettiğini söyleyebilirsin ama bu delik aynen kalacak kapanmayacak.

Kötü karakterli bir genç varmış. Bir gün babası ona çivilerle dolu bir torba vermiş.
- "Arkadaşların ile tartışıp kavga ettiğin zaman her sefer bu tahtaya bir çivi çak" demiş.

★ Aşağıda metinlerden hangisi metnin giriş bölümüne aittir? İşaretleyiniz.

Domuzcuklar hiç aldırış etmiyorlarmış derken ayı kardeş bunların yanına gelmiş. Domuzcukların annesine dönüp:
- Domuz kardeş bu böyle olmaz artık.

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde üç tane küçük domuzcuk yaşarmış. Bu domuzcuklar çalışmayı hiç sevmezlermiş.

Sakin üzülme, biz beraber çalışırken sen de anneme bakarsın. demiş. Küçük domuzcuğun keyfi yerine gelmiş

MASAL

★ Yaşanması imkansız, olağanüstü kahramanların ve olayların yaşandığı genelde öğüt verici yazı türlerine **masal** diyoruz.

MASALLARIN ÖZELLİKLERİ

- 1 Masallarda olağan üstü olay ve kahramanlar vardır.
- 2 Masallarda devler, periler, cadılar, Keloğlan vb. karakterler bulunur.
- 3 Masallar bir varmış bir yokmuş, Evvel zaman içinde kalbur saman içinde, Develer tellal iken pireler berber iken şeklinde tekerlemeler ile başlar.
- 4 Masallarda sihirli balıklar, lambalar, sopalar ve konuşan hayvanlar vardır.
- 5 Masallar öğüt verir ve hep iyiler kötülere karşı kazanır.
- 6 Masallarda yer ve zaman belli değildir.
- 7 Masalların sonunda üç elma düşer. "Biri anlatana, biri dinleyene, diğeri de tüm çocukların başına" diye bölüştürülür.

★ Aşağıdaki masal örneğini inceleyelim.

KEDİLER SULTANI

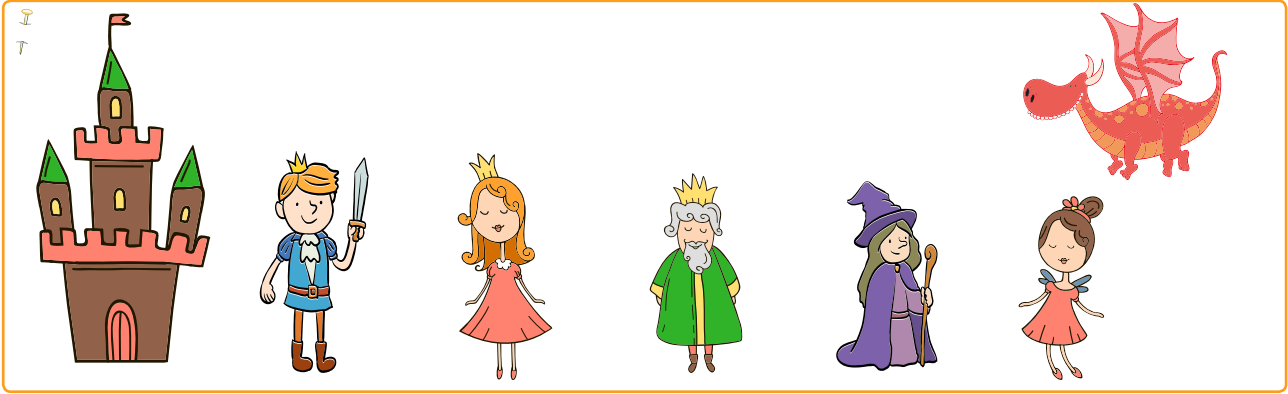
Evvel zaman içinde yoksul bir kadın varmış. Bu kadıncağız o kadar yoksulmuş ki yiyecek yemeği bile yokmuş. Bir gece açlıktan ve soğuktan bir köşede uyuyup kalmış. Rüyasında aksakallı bir ihtiyar görmüş. İhtiyar, eğer kediler sultanını bulabilirse yoksulluktan kurtulacağını söylemiş. Kadın o gün bu gündür kediler sultanını arayıp durmuş. Bir sabah kalıntı unlardan küçücük bir hamur açarken gözlerinden seller gibi yaşlar akmaya başlamış. "Allahım. Böyle yoksul ve muhtaç yaşamaktansa, yer yarılsa da içine girsem" diye yalvarmış. O sırada yer yarılmış. Kadın içine girmiş. Geniş bir avluya düşmüş. Burada birçok kedi varmış. Kediler yemek pişiriyorlarmış.

Kadın "Kediler sultanını biliyor musunuz?" diye sormuş. Kediler hiç konuşmadan elleriyle yukarı katı göstermişler. Kadın yukarı çıkmış. Orada birçok kedi temizlik yapıyormuş.

Kadın "Kediler sultanını nerede bulabilirim?" diye sorduğunda kediler "Yukarda" demişler. Kadın bir kat daha çıkmış. Burada da birçok kedi çamaşır yıkıyormuş. Kadıncağız "Ne olur, beni kediler sultanına götürün" demiş. Kediler hep bir ağızdan "Yukarı çık" demişler. Kadın bir kat daha çıkmış. Kediler sultanı başında tacı, altın bir taht üzerinde oturuyormuş. Kediler sultanı yoksul kadına bir torba uzatmış. Tavan yarılmış. Kadın yukarı çıkmış.

Evine varınca da torbayı açmış. Torbanın içi ağzına kadar altın doluymuş. Kadın artık yoksulluktan kurtulmuş. Zengin olunca da bütün yoksullara yardım etmiş.

MASAL YAZMA ETKİNLİĞİ

★ Yukarıdaki görsellerden yola çıkarak bir masal yazınız. Masala ait bir resim çizin.

[illegible]

ŞİİRDE KONU VE ANA DUYGU

★ TDK'ya göre zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan, hece ve durak bakımından denk ve kendi başına bir bütün olan yazı türüne **Şiir** denir.

ŞİİRİN ÖZELLİKLERİ

- 1) Şiiri yazan kişiye **şair (ozan)** denir.
- 2) Şiirdeki satırların her birine **dize (mısra)** denir.
- 3) Dört dizeden oluşan şiir bölümlerine **kıta (dörtlük)** denir.
- 4) Şiirin bir **konusu (teması)** vardır.
- 5) Şiirin bizde uyandırdığı duyguya **ana duygu** denir.

ŞİİRİN KONUSU

Şiirde üzerinde sözü edilen varlık, fikir yürütülen olay, düşünce ya da duruma konu denir.

Konuyu bulmak için **şiirde anlatılan nedir?** sorusuna cevap aranır. Konuyu çoğu zaman başlıktan yola çıkarak bulabiliriz.

ŞİİRDE ANA DUYGU

Şiirde okuyucuya veya dinleyiciye iletilmek istenen duygu ya da mesaja denir. Ana duyguyu bulmak için **şiirde verilmek istenen mesaj nedir?** sorusuna cevap aranır.

İLKBAHAR

Yağmur geçti, kar geçti
Soğuk rüzgarlar geçti
Güneşli bahçelerden
Güzel çocuklar geçti...

Meliyor kuzucuklar
Seviniyor çocuklar
Ağaçlar, dallar taktı
Bin bir renkli boncuklar...
Aka GÜNDÜZ

1. Şiirin başlığı nedir?

İlkbahar

2. Şiirde kaç dize vardır?

Sekiz dize vardır.

3. Şiirin konusu nedir?

Bahar mevsimi

4. Şiirin ana duygusu nedir?

Bahar sevinci

5. Şiirin yazarı kimdir?

Aka Gündüz'dür.

ETKİNLİK

★ Aşağıda verilen şiirlere göre istenen soruları cevaplayınız.

ÇOCUKLUK

Affan Dede'ye para saydım,
Sattı bana çocukluğumu.
Artık ne yaşıma var, ne adıma;
Bilmiyorum kim olduğumu.
Hiçbir şey sorulmasın benden;
Haberim yok olan bitenden.

Bu bahar havası, bu bahçe;
Havuzda su şırıl şırıldır.
Uçurtmam bulutlardan yüce,
Zipzıplarım pırıl pırıldır.
Ne güzel dönüyor çemberim;
Hiç bitmese horoz şekerim!

Cahit Sıtkı TARANCI

1. Şiirin başlığı nedir?

.....

2. Şiirde kaç dize vardır?

.....

3. Şiirin konusu nedir?

.....

4. Şiirin ana duygusu nedir?

.....

5. Şiirin yazarı kimdir?

.....

YURT TÜRKÜSÜ

Güzel yurdum, dağlarını
Uzaktan göresim gelir.
Keskin esen yellerine
Kendimi veresim gelir.

Su içtim kaynaklarından,
Gölgelerinde uyudum.
Kuşlarının söylediği,
Şen türkülerle büyüdüm.

Ninniyle salladın beni,
Şefkatle kolladın beni.
Sevginle bağladın beni.
Güzel yurdum, güzel yurdum.

Vasfi Mahir KOCATÜRK

1. Şiirin başlığı nedir?

.....

2. Şiirde kaç dize vardır?

.....

3. Şiirin konusu nedir?

.....

4. Şiirin ana duygusu nedir?

.....

5. Şiirin yazarı kimdir?

.....